

PÄÄKIRJOITUS

Tuomas Martikainen

Johtaja, FT, dosentti
Siirtolaisuusinstituutti

Muutoksen tuulia

Asiasanat: muuttoliikkeet, turvapaikanhakijat, Siirtolaisuusinstituutti.

Muuttoliikkeet ovat olleet varsin vilkkaita 2010-luvulla. Suomalaiset liikkuvat sekä kotimaassa että maailmalla ja sen lisäksi ulkomailta tulee uutta väkeä. Suomen tilanne on samanlainen monien muiden maiden kanssa: jatkuva kaupungistuminen ja yleinen mobiliteetin kasvu ovat globaaleja ilmiöitä.

Vuonna 2015 kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä Euroopassa sai paljon huomiota. Vuodenvaihteen aikoihin määrät vähenivät nopeasti ja nyt kesäkuussa 2016 odotellaan, saako viimesykyinen muuttosykyys jatkoa. Uutiset Välimeren maista kertovat alati jatkuvasta hädästä ja pakolaisuuden taustakriisit ovat toistaiseksi ratkaisematta, joten kasvava turvapaikanhakijoiden määrä on realistinen mahdollisuus.

Suomeen saapui 32 476 turvapaikanhakijaa vuonna 2015. Viranomaiset venyivät äärimilleen ja saivat tilanteen vähitellen hallintaan. Maahan perustettiin yli sata uutta vastaanotto-keskusta. Monet kansalaisjärjestöt ja yksittäiset kansalaiset tekivät paljon töitä tulijoiden auttamiseksi.

Maahanmuuton vastustus sai tuulta purjeisiinsa. Alkuvaiheen solidaarisuus kääntyi pian huoleksi ja jopa vihaksi tulijoita kohtaa. Pariisin terrori-iskut marraskuussa ja Kölnin uuden vuoden juhlinnan seksuaaliset häirinnät olivat monelle liikaa. Maahanmuuttokriittisen liikkeen ennustukset näyttivät käyvät toteen: kulttuurisesti ja uskonnollisesti toisenlaiset valtaavat läntisen Euroopan.

Pikku hiljaa tilanne on rauhoittunut ja on mahdollista katsoa mitä oikein tapahtui. Valtaa pitävät edelleen tutut poliittiset eliitit, joskin erityisesti maahanmuuttoon varauksellisesti

suhtautuvat poliittiset voimat ovat kasvattaneet painoarvoaan kaikkialla Euroopassa. Pakolaisten tulo on hidastunut, mutta jatkoa voi vain arvailla.

Vuonna 2015 Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat vastaavat lukumäärältään 2010-luvun keskimääräistä vuosittaista maahanmuuttoa, eli he kaksinkertaistivat yhden vuoden maahanmuuton. Emme vielä tiedä kuinka moni heistä saa luvan jäädä maahan, mutta arvioin sen olevan 10 000–15 000 henkeä. Luku on hieman alle vuosittaisen nettomuuttovoiton.

Viime syksyn tapahtumat siis kaksinkertaistavat yhden vuoden kansainvälisen muuttoliikkeen väestöllisen vaikutuksen Suomeen. Se on toki tuntuva lisäys, mutta ei ainakaan toistaiseksi minkäänlainen radikaali murros. Koska perheenyhdistymisiä on hiljakkoin vaikeutettu, niin perässä saapuvien lukumäärä lienee aikaisempaan verrattuna pienempi.

Suurin haaste tulee olemaan oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden työllistyminen, sillä kotimaiset työmarkkinat eivät toistaiseksi ole olleet suopeita pakolaisina ja turvapaikanhakijoina tulleille. Maan hallitus pyrkii myös hidastamaan tulijoiden valumista suuriin asutuskeskuksiin. Nähtäväksi jää kuinka käy.

Instituutin tutkimus

Siirtolaisuusinstituutilla on pitkät perinteet suomalaisten muuttoliikkeiden tutkimuksessa. Reilun 40 vuoden aikana instituutissa on julkaistu kymmeniä ja kymmeniä aihepiiriin liittyviä tutkimuksia, selvityksiä ja katsauksia. Tutkimusaihepiirit elävät ajassa ja painopisteet muuttuvat pikkuhiljaa maailman muutosten kanssa.

Instituutin hallitus hyväksyi kevään aikana päivitetyn tutkimusprofiilin, jossa keskeisiksi tutkimusalueiksi täsmennetään maastamuutto, maahanmuutto, maan sisäinen muuttoliike ja etnisuus. Aihepiirit ovat erittäin laajoja, mutta ne määrittävät yleisesti instituutin toimintapiirin.

Maastamuuton tutkimus on instituutin tunnetuin tutkimusala, jolla on keskeinen paikka toiminnassamme. Sitä tulee vaalia, mutta myös uudistaa. Suomalaisten muuttoliikkeet saavat uusia muotoja ja erityisesti Eurooppaan suuntautunut liike on EU-jäsenyyden jälkeen ollut merkittävää. Myös ulkomaalaiset muuttavat pois Suomesta, ja sitä on tärkeä seurata. Historiallisella tutkimuksella on myös aina paikkansa instituutissa.

Maahanmuutto on nyt muuttoliikkeiden kärkiteema. Viesti sidosryhmiltämme on yksiselitteinen: maahanmuuton parempi ymmärrys on nyt tärkeää. Maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvät kysymykset ovat ajankohtaisia ja koskevat niin työelämää, asumista kuin kulttuuriakin.

Maan sisäiset muuttoliikkeet kasvavat ja syrjäseutujen asema tukaloituu. Kaupungistuminen on maailmanlaajuinen ilmiö. Kansainväliset ja kotimaiset muuttoliikkeet ovat monin tavoin kytköksissä, mikä näkyy maahanmuuttajien keskittymisenä pääkaupunkiseudulle.

Etniset suhteet eri väestöryhmien välillä ja uusien kulttuuristen, etnisten ja uskonnollisten ryhmien synty ovat yksi seuraus maahanmuutosta. Myös suomalaiset ulkomailla ovat yksi etninen ryhmä muiden joukossa, sillä miksi muutoin suomalaisuuden ylläpito olisi monille keskeistä ja tärkeää.

Instituutin tutkimuskenttä on laaja. Omilla voimavaroillamme saamme paljon aikaan, mutta suurimmat mahdollisuudet ovat yhteistyössä. Olemme jo vahvistaneet paikallisia ja kotimaisia verkostoja ja liittyneet osaksi eurooppalaista IMISCOE-tutkimusinstituuttien verkostoa. Lisäksi aktiivinen ulkopuolisen tutkimusrahoituksen hakeminen mahdollistaa uusia avauksia.

Työtä on paljon tehtävänä, mutta tärkeintä on sopivien yhteistyömuotojen löytäminen. Instituutti voi olla kotimaisten ja kansainvälisten verkostojen leikkauspiste, jota kautta uudet tiedot ja ajatukset löytävät tiensä eteenpäin.

Julkaisut

Olemme uusimassa julkaisu toimintaamme ja instituutin visuaalista ilmettä. Aloitamme painetusta mediasta, josta tämän lehden uusiutuva ilmiasu ja sisältö on yksi esimerkki. Uuden muodon löytämiseen menee aina aikansa, mutta pyrimme saamaan *Siirtolaisuus-Migration* -lehdestä tärkeän tietokanavan muuttoliikkeistä.

Tarkoitus on julkaista etenkin lyhyitä ja populaaristi kirjoitettuja tietoiskuja uusista tutkimustuloksista ja tuotamme teemanumeroita ajankohtaisista ilmiöistä. Haluamme, että lehdestä tulee luettu ja vaikuttava kanava muuttoliikkeisiin liittyvistä tiedoista ja ajatuksista. Lisäksi kerromme instituutin kuulumisia.

Kuluvan vuoden aikana myös muu julkaisu tuotanto tulee astumaan uuteen aikaan. Avoin julkaiseminen, eli instituutin kirjojen ja raporttien jakaminen nettisivuilla, on tässä tärkeässä osassa. Olemme myös perustaneet uuden, nykykriteerit täyttävän vertaisarvoidun julkaisusarjan, josta haluamme tehdä keskeisen julkaisukanavan Suomessa ja suomalaisesta tutkimuksesta ulkomaille.

Seuraavana on vuorossa digitaalisen toimintaympäristön uudistaminen. Nettisivujen uudistusprosessi aloitetaan loppuvuodesta ja ne pyritään saamaan valmiiksi Suomen itenäisyyden 100-vuotisjuhlan kunniaksi vuoden 2017 aikana.

Digitaalinen näkyvyys, tutkimustulosten saavutettavuus ja muokkaus digitaaliseen ympäristöön ovat suuria haasteita. Olemme aktivoituneet jo Facebookissa ja Twitterissä, mutta laajempi toiminnan digitalisoituminen on vielä osaltamme alkutekijöissä. Sopeutuminen jatkuvasti kehittyvään digitaaliseen toimintaympäristöön on keskeisellä sijalla lähivuosien aikana.

Julkaisujen lisäksi luennot, seminaarit ja muut tapahtumat ovat hyviä keinoja uuden oppimiseen ja tiedon levittämiseen. Tulemme jatkossakin panostamaan erilaisiin tapahtumiin. Syksyille on luvassa monenlaista tapahtumaa, mukaan lukien syyskuun lopussa Turussa järjestettävä FinnForum-konferenssi.

Otamme mielellämme palautetta liittyen muuttuneeseen julkaisuasuun. Palautteet voi toimittaa osoitteeseen: kirsai@utu.fi.

Winds of Change

International and internal migration continues on a high level in Finland. The main news of last year was the "European refugee crises" that brought over one million asylum seekers to Europe. In Finland, 32 476 asylum seekers entered the country in 2015. The number of refugees slowed significantly down earlier this year, but there are expectations that the number may rise again.

As the situation has calmed down, it is now possible to take a look back and see how exceptional last year was. The number of asylum seekers to Finland was roughly the same as the annual average immigration in the 2010s, so the asylum seeker doubled the number of people entering Finland in 2015. I estimate that some 10,000-15,000 of them may eventually stay that is a bit less than the annual net immigration.

All in all, the "European refugee crises" doubled a yearly inflow of migrants in Finland. While it is a notable change, its main impact will be a significant rise of in the number of Iraqis and Afghans in Finland, but otherwise it does not boost the Finnish foreign-born population too much.

The largest challenge will be the employment of newcomers, as especially people of refugee background have had difficulties in entering the Finnish labour market. Also anti-immigration sentiment has risen is now a significant political force.

Research profile

The Migration Institute of Finland has long tradition in the study of migration. During the past 40 years dozens of publications and reports have been published. The topics under study change over time as migrations and the world changes.

The Institute's board approved the Institute's research profile in May 2015. The research profile is based on the statutes and names four key areas of research: emigration, immigration, internal migration and ethnicity.

Research on emigration is central Institute's identity and continues to be so. However, patterns of emigration change and new migrations flows need to be studied. Immigration is the most important theme in Finland, and there is much public demand for insightful knowledge of migrant integration processes. Internal migration continues to change centre-periphery relations, to the benefit of the former. Migration leads to the growth of new ethnic and religious groups and changes patterns of ethnic relations.

Learning from international experiences is significant the Institute joined the European IMISCOE network that is a group of migration institutes around the continent.

This *Siirtolaisuus-Migration* journal is the first with a new look and focus. We aim to publish short and popular texts on migration related issues, as well as inform about what is taking place at the institute. Next year we aim to renew our homepage that is a major task.

Siirtolaisuusinstituutin englanninkielinen nimi on muuttunut:
The Institute of Migration has now a new English name:

Migration Institute of Finland

